

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Előfizetési árak:		Vidékre küldve:	
Helyben:			
Egy évre . . .	10 kor. — fill.	Egy évre . . .	16 kor. — fill.
Fél évre . . .	5 . . .	Fél évre . . .	8 . . .
Negyed évre . . .	2 . . . 50 . . .	Negyed évre . . .	4 . . .
Egy óra . . .	1 . . .	Egy óra . . .	1 . . . 70 . . .
Egyes szám ára 4 fillér.			

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
 Felelős szerkesztő: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
 Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:

Hát hasábos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelenő hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden szó 4 fillér.

Nemzeti állam.

A Hora és Kloszka idők talán már lejártak Magyarországon. Az egyenlőség, szabadság elvének törvénybe iktatásával talán egy új idő hajnala virradott le reánk? Nem. Magyarország nemzetiségei ismét mozognak. Mozognak, mint akkor, mikor alkotmányos szabadságunkért dobogott fel szívünk s e szívbe az oláh, a szerb és a szász akart gyilkoló tört döfni. Az általános képviseléválasztások idejének kezdete veti fel nálunk ismét a nemzeti mozgolódások korszakát. Eddig ezek a nemzetiségek a passzivitásba vonultak. Nem akartak részt venni alkotmányos küzdelmeinkben. Nem a nemzet egyeteméért folytatott harcainkban. Külön testet képeztek a nemzeti testében. Most megmozdulnak. Nem azért, hogy hozzánk huzzanak, hanem hogy erejüket mutogassák. Azt az erőt, melyet a mi türelmünk árán, a mi magyar vérrrel öntözött földünkől szereztek. Azt az erőt, amelyet most az egységes magyar állami eszme megöntására és megrontására akarnak újból felhasználni, abban reménykedvén, hogy oly támogatást nyernek, mint akkor, mikor berontott Magyarország földjére rablóhadával Jellasic és szembeszállt

az ország nádorával. Ezekkel a jelenségekkel mindenestre szembe kell szállanunk. Keresni kell az okokat, melyek azokat létrehozták. Nem a magyar sovinizmus, mely sohasem annyira sovén, hogy valakinek szabadságát elnyomja, hanem az az ultraliberalizmus, mely kiszipolyozza ennek a földnek minden teremtményét.

Ilyen állapotok mellett természetesen sok dolgunk volna nekünk belső állapotaink rendezésével. Hanem e helyett mit látunk? Azt, hogy csinálunk nagy külföldi politikát. Kis tengeri haderőnk elevezik a kínai vizekre, hogy ott dokumentálja Ausztria-Magyarország nagyhatalmiságát. Azét az Ausztriát, amelynek polgárai ma is már a szlávság és németség két sáncára vonultak s azét a Magyarországot, mely gyűlöli ezt az Ausztriát, amely a nemzeti izágáskodásokat éppen úgy táplálja itt benn nálunk, mint mindig 300 esztendő óta. Erre nem vet figyelmet a mai kormányzat, mely csupán a léhán kibocsátott jelzavak ködébe burkolózik.

Magyar véreink pusztulnak ebben az országban. Az Amerikába induló hajók hetenként ezrével viszik ki in néti nemzeti erőink javát. A Dunántul egyes falvak lakatlanok lesznek. A há-

zak ablakai bedeszkázva, az Isten gondviselésére vannak bízva. Szóval szomorú ennek az országnak képe. Székely véreink Romániába kénytelenek kóborolni s mi itthon eltűrni vagyunk kénytelenek, hogy a magyar földet beözönlő idegenek foglalják el.

Hát nincs ez ellen panacea? Nincs orvoslás? Nem tudjuk mi úgy összeforrasztani állami erőinket, hogy az ilyen szétbomlást és megbomlást megakadályozzuk? Igenis van erőnk, de azokat szunnyadni hagyjuk vagy oda adjuk idegen érdekek szolgálatába. Van erőnk, mely ott van a közös hadsereg szolgálatában, mely nem a mi magyar nemzeti érdekeinket szolgálja. Van erőnk, mely magyar nemzeti mi-voltunkat képviselhetné, de azt az erőt nem hogy nem hozzák pezségbe, hanem lekötik másfelé, idegen érdekek szolgálatába. Most, mikor a parlamenti szünet van, most, mikor a választások küszöbén állunk, mikor a nemzeti átalakulások vannak folyamatban, jó lesz talán minderről is gondolkodni. Mert ne csináljunk mi mindaddig nagy külpolitikát, amíg nem konszolidált itthon ez a nemzet. Mig nem egy vérben, testben az a nép, aki e földön él és nem minden ízében magyar.

A menekülés.

(Elbeszélés a rémuralom idejéből.)

Írta: **Csorvássy István.**

I.

A dicsőség fényes napja, melynek lángtengere beragyogta az egész világot: lehányatott. Sötét éjszaka következett utána.

A sirbolt halotti éj zakája.

Az akasztófák működtek. A hadi törvényszékek elegendő emberanyagot nyújtottak részükre: honfiakat, kiknek bűnök az volt, hogy szerették hazájukat; hősokeket, kik előtt futva-futott a gyáva zsoldos seregek tömege; féltesteneket, kik megostromolták Jupiter villamos egét, megrázták korhatag trónusát.

Mind legyilkolta a gyáva boszu; ezzel hűtötte izzó haragját!

Félszörzöket halálra kerestek, kémeik egész özönével árasztották el hazánkat, kik mint véredek nyomozták a honfiakat s börtönbe hurczolták azokat, kik egyetlen szó mertek ajkukon kibocsátani, mely a mult nagy időkre, avagy a várt jobb jövőre vonatkozott.

A börtönök tömve voltak méltatlan bi-

lincseiket csörgető honfiakkal és honleányokkal. Nem kímélte a lovagiatlan otrombaság még a nőket sem, baromi módon érezet vén ezekkel is gögös hatalmát.

Egy nőt kerestek mindenütt és mindenekfelett, a kiről tudták, hogy nem menekült ki, nagynevű férjével: Kossuth Lajos nejét Meszlényi Teréziát.

Három gyermekét már elfogták. Pozsonyban tartották bebörtönözve. Az idősebbik Ferencz, alig volt 6 éves, az ifjabb 5.

Azt hitték, hogy így hatalmukba kerithetik a gyermekeit rajongásig szerető édes anyát is. Ugy tettek, mint ki énekes madárfészket találva, a pihegő pelyhes kicsinyeket kalitkába rekesztve: várja, hogy az anya odarepüljön szerettei ápolására, mikor az tán azt is elfoghatja.

És jól számoltak!

Kossuth nejének valóban szándéka volt meglátni drága gyermekeit s egy hangtalan csókkal legalább elbucszni tőlük. S ezért is maradt vissza! S most mindenütt keresik az országban.

Hanem azon több mint gyermeki szeretet, azon áhitatos imádásszerű tisztelem, mely az egész nemzet szívében lángolt Kossuth és családja iránt: jól elfodte az üldö-

zött nyomait s az a természetes találékony-ság, mely a magyar ember sajátja: kijátszotta az üldözőknek minden szimatolását. Keresték mindenütt, rejtett helyeken, a hol csak gondolták, hogy az ilyen menekült rejtőzhetik. Pedig hát ott volt egész közelükben, ott járt-kelt közöttük, sőt beszélt is velük. Orosházán rekedt. Szegedről menoda, férjéhez akart menni Aradra; egy osztrák hadtest, mely Makónál kelt át a Maroson s jobbszárnyával Csabáig terjeszkedett: elzárta utját Arad felé.

Kossuth fájdalomtól tört szívvél volt kénytelen Aradról menekülve imadásig szeretett nejét hátrahagyni. Lovagias lelke azt hitte, hogy egy védtelen nő, kinek semmi köze nem volt a politikához, kinek minden bűne az, hogy férjét és gyermekeit szereti, a legdurvább ellentől is kíméletben fog részesülni. Nagyon csalatkozott. A minden emberi érzésből kivetkőzött otromba vak düh eszeveszettsége, az örjögés valamely őrizetlen órájában, talán az ártatlan nőt sem kímélte volna.

Ha egy uri nőt, kinek egyetlen bűne volt, hogy egy hozzá menekültet el nem árult, a legbaromibb módon, nyilvánosan megkorbácsoltatott, minő büntetéssel sujt-

Osztrák-magyar válópör.

Válópört akarunk indítani.

Hallgassák meg az okainkat, és aztán mondják meg őszintén, hogy joga-e az álláspontunk?

Mikor a férj először kérte meg a kezünket, már akkor nem volt szép, nem volt egészséges, nem volt kívánatos.

De rábeszeltettük magunkat mindenféle diplomatikussá és politikussá válnasszonyok által, hogy csak menjünk hozzá, mert hát hámaszóra van szükségünk, ő meg itt van a szomszédban, a legjobban megvédhet, ha idegen akar bántani, meg aztán ő maga, aki eddig a legrosszabb szomszéd volt, nem fog bántani.

Addig-addig beszéltek tele a fejünket, a míg — vesztünk — hozzá nem mentünk.

De bizony nem sok gyönyörűségünk telt benne, még a házasságunk elején sem, a mikor még egy küssé csak megbecsülte magát.

Mindjárt azon kezdte, hogy a birtokunkat egy névre, az övére akarta hozni.

Keresztül is vitte, hogy az egész egy jószágtestnek lett az európai térképre telekönyvezve, úgy, hogy „Ausztia.”

Mennyi veszekedés, perpatvar kellett hozzá, amíg mellé iratta, hogy „Ausztia és Magyarország.”

Meg így is, ahol valamit szerzünk, abban először is nincs köszönet, mert csak olyant szerez, ami az ő malmára hajtja a vizet, és lehetőleg még karos is a mi tulajdonunkra, de még ezt se vezeteti, a hogy dukál, hogy fele a miénk, fele az öve, hanem a saját nevére.

A legtöbb szerzeménye pedig abból áll, hogy vagy a miénket iratja át a maga nevére (Dalmácia,) vagy a mi örökségünk jogán keres ki valami just magának (Gácsország, Bosznia).

Mit szólunk erről a védelemről, melyben bennünket részesített?

Ha bajunk volt a saját határunkon,

hatta volna azt a nőt, ki a nemzeti nagy küzdelem vezérének neje merészelt lenni.

Egyetlen nőkomornája volt eddig Kossuth nevének kísérője, ez is elhagyta Országon urnője parancsára, ki egy asztalos mester házában vevén fel magának szerény egy szobás lakást, minden feltűnést kerülni akart.

Bácsmezei menekültnek mondta magát. Férjét a rászok meggyilkolták, gyermekei elszéledtek s ő maga itt akar meghuzódni jobb idők beálltáig.

A derek ember nagyon helyeselte szándékát, pedig a mint belépett, azonnal felismerte s azt is tudta, hogy minő nagy vesziénynek teszi ki magát, midőn őt házában rejtegeti.

Néhány nap mulva mégis kénytelennek érezte magát, hogy urnőjével komolyan tanácskozzék.

Megkérdeztette előbb cselédjével, hogy vajjon nem lesz-e alkalmatlan? Csak igenlő válasz után lépett be.

— Akar valamit tőlem édes jó házigazdám? tudakolta a szomorú nő.

Az egyszerű iparos tanácstalanul állott meg az ajtó mellett, nem tudván, hogy kezdje, a mit akar.

— Tessék csak egész nyiltan szólni, biztatta az urnő.

Az iparos barna arcán lángoló pirlobogott fel.

— Meg ne ítéljen a Nagyságos Asszony! Isten látja a lelkeimet, hogy tiszta jó szándékból teszem.

azt természetesen reánk bizta, hogy végezzük el magunk, az a mi bajunk.

Felénk se nézett.

Ha pedig neki volt baja, az ő határán szoritották, akkor mi voltunk a „lovagias magyar nemzet,” akinek kezébe van letéve a „haza” (értsd Ausztia) sorsa, és mi jó bolondok kardot rántottunk és azt kiáltottuk, hogy

„Vitam et sanguinem.”

Mentünk a harcba, vittük életünket, hogy verekedjünk a francziákkal, meg a poroszokkal, mert ők mást akartak spanyol királynak mint Mária Terézia!

No és a házaselet gyönyörűségei!

Jobb erről nem beszélni.

Már akkor göthös vén legény volt, a mikor a kezünket — nem is adtuk, hanem erőszakkal lefogta.

Milyen vén most már.

Ahány testrésze van, az mind más nyavajában szenved, némelyik nem is egyben.

Nekünk friss életerős vérünk szabad levegőt, jó táplálékot ir elő.

Neki az orvosa azt rendeli, hogy folyton csukott szobában páczolja magát, takargassa sebeit s patikakoszton éljen.

„Az ő testének a szabadság friss levegője árt, azt ő nem tűrheti, attól ő menten szétbomlik részeire.”

Nekünk meg ez a folytott börtön levegő árt meg, a melyben vele kell együtt élnünk

Mi vagyunk a tavasz, ő a tél.

Mi vagyunk a szabadság nemzete, ő a szolgaság összelánczolt hada

A mi neki jó, az nekünk árt.

Terjedni kezd ránk is az ő nyavalyája és bele pusztulunk, ha még tovább vele-maradunk.

És mi tovább maradjunk e dohos levegőben?

Nem. — A magyarok Istenére esküszünk!

— Nem kételkedem.

— Hát csak azt akarom kérdezni, hogy van-e a Nagyságos asszonynak utlevele?

A nő megdöbben az egészen váratlan kérdésre.

— Igen is van! válaszolt némi szünet után hidegen.

— Akkor talán rendbe jövünk. A főbíró rokonomtól hallottam, magyarázta tovább az iparos eljárását, hogy még ma egy század uhlánus fog ide érkezni.

A nő arcán az ijedség kifejezése tükröződött.

— Az is meglehet — folytatta tovább az iparos beszédét, hogy ezekkel másféle emberek is tognak jönni. Makón is, mihelyt bementek, az a velők érkezett nagy ur, a régi hatóságot azonnal feloszlatta, egészen új személyzetet nevezett ki, kiknek nagyon erősen megparancsolta, hogy minden netán ott tartózkodó idegent szigorúan kikérdezzenek és a kit csak távolról is gyanusnak találnak, azonnal tartóztassanak le és kísérik Szegedre.

A nő fontolgatni látszott. Hát biz az itt is megtörténhetik, a győztes hatalom mindenütt a maga embereit állítja az ügyek élére.

Az iparos észrevette vendégének zavarát, legjobbnak gondolta, ha nyiltan beszél vele.

— Bizzék bennem Nagyságod. Hiszem a jó Istent, hogy megsegít, inkább saját életemet áldozom fel, mintsem hogy Nagyságodnak egyetlen hajszála is meggörbüljön.

Az az élettárs, aki minket megillet: a Függetlenség.

Már egyizben közel voltunk hozzá, hogy elérjük.

Akkor erőszakkal, hozzá hasonló észjárású szomszédal hozatott vissza, s kényszerített az együttélésre.

De ha akkor már meg volt az elhidegülés, a házassági köteleességek megszegése czimén, a válási ok, — azóta százszorosan fokozódott az s most meg van, mint utálat.

Ezzel a férjjel, ennek a beteg szobájában többé együtt élni nem tartozunk és nem akarunk.

Megindítottuk ellene a válópört országvilág színe előtt.

Függetlenek akarunk lenni tőle.

Szabadulni akarunk tőle.

Az sem igaz, hogy törvénytelen volt az a kísérletünk, amikor fegyverrel kezünkben akartuk kivívni a szabadságunkat, mert ahi annyiszor megsalt bennünket, aki annyiszor elkobozta jogainkat, — azzal szemben az erőszak is jogos fegyver.

De most még az a kifogása se lehet, hogy erőszakoljuk a válást.

Szépen, törvényesen akarunk válni.

Gyűjtjük a szavazatokat.

A választók gyakorolják törvényes jogukat, jöjjenek, szavazzanak, igazság-e, hogy Ausztriával még tovább is kénytelen legyen az utált és gyűlölt házaseletet folytatni a szép és ifjú Magyarország.

Előttetek van esküdt uraim, választók a kérdés: szavazzatok lelkiismeretetekre és becsületeknek.

És legyen mondástok a magyar ember igazmondása: mondjátok ki a válást.

Mondjátok ki Magyarország függetlenségét, úgy, a mint azt a törvény előírja, szépen, és törvényes formában:

Ő felsége a király nevében!

Dr. Pataj Sándor.

A nő végre is nem bírta ki a kínos izgatottságot, tisztán akart látni.

— Ugyan, kinek gondol tisztolt házi ur engemet?

— Ki ne ismerné Nagyságodat, a kinek képeit még zsebkendőkre is lenyomva árulták. A jó Isten áldja meg minden lépését, nyomát Kossuth Lajosnak, a mi drága jó atyánknak.

Most már hasztalan lett volna titkolózni, kezét nyújtotta a becsületes iparosnak, mit az áhítszerű tisztelettel csókoit meg.

— Önre bizom egészen magamat.

— Életemmel állok jót érte.

Kevés gondolkozás után így folytatta: Feleségemnek özvegy nővére nálunk lévén látogatóban, csak tegnap ment vissza Kecskemétre, Nagyságod annak neve alatt fog egyelőre nálunk maradni. A jegyző jó emberem, még ma iratok vele egy utlevelet Dékány Vera részére, ki Kecskemétre utazik.

— Fehérneműm K. M. L. betűkkel vannak kivarva.

Az iparos kevés tdeig gondolkozott.

— Akkor Kántor Maklári Tekla lesz a neve. Kérem nagyságos asszonyom, ne tessék ezt elfeledni. Kecskeméti lakos özvegy nő.

— Köszönöm. Megjegyzem magamnak.

Az iparos egy ideiglenes utlevelet azonnal szerzett. A jegyző készséggel állította ki, a mint ezt már előzőleg többeknek megtette.

Folyt köv.

Társadalmi forrongás.

(Országos szövethetése.)

Magyarország az utolsó három évtizedben hatalmas társadalmi s gazdasági átalakuláson ment keresztül. A 48-as illetőleg a 67-es utáni nagy idők visszazserezték a nemzetnek azokat a jogokat, melyeknek segélyével megteremthette az ujjaszületett Magyarországot.

Nagy és véres volt e harc, melyben lerázta e nemzet hosszú évszázados rabbilincseit.

Szabad volt s a szabadság mámorában kivívott jogok birtokában boldognak érezte magát! Boldog, mint aki hosszú sötét rabság után, az első napsugár örömteljes fényét megtalálja. És az ország valóságban ittas volt a dicsőség mámorában! Megnyíltak a lelkek, érezni kezdték a szívek, testvér-testvérral jobbot fogott; megnyíltak a gondolat szabadság kapui, s a legradikálisabb eszméknek és reformoknak adtak utat a lethargikus álomban szenvedő nép közzé. Lehullott a rabbilincs az iparról, a kereskedelemről. Szabad lett a kereskedelem! Ébredt a nemzet!

Szép s soha el nem felejthető emlékezetes idők voltak ezek!

Azóta ötven év múlt el. Csak ötven év egy nemzet történetében, csak egy rövid idő és a nemzet mégis megfélekedett önön magáról, aki pedig önön magáról megfélekedik, annak testét előbb-utóbb férgek, ragadó férgek lepik el, melyek működésre képtelenné élettelelné tudják tenni azt.

Ilyen ragadó férgek lepték el a haza testét. Tán soha nem volt, oly laza az összetartó kapocs a magyar társadalom között, mint ma. Pedig tudjuk, hogy éppen ez az összetartás tartotta fenn a nemzetet ezer esztendeig e rögös földön s vitta ki számára a negyvennyolcas idők nagy eseményeit.

Mintha megtagadta volna önön magát a nemzet! Nem emlékszünk időre mikor az egyes társadalmi osztályok, foglalkozási ágak oly békétlenek, megelégedetlenek lettek volna sorsukkal, mint ma!

S ha ez kiüt, akkor jaj annak az országnak, mely rágódó, krónikus betegségnek orvoslására, radikális és gyors gyógyszer nem alkalmaz. Mert ha beteg a nép, beteg azaz ország, melylyel annak függetlensége, szabadsága, veszélyeztetve van.

Ha széjjel tekintünk az ország területén s nem hunyjuk be szemünket s nem dugjuk be füleinket, akkor valóban megdöbbentő jelenségekre kell bukkannunk.

Itt a bűn, ott a kétségbeesés, emitt az éhhálal alakjában pusztit közöttünk minden bajok forrása a nyomor.

Megmozdult a nemzet napszámósainak az ország milliányi száműzöttjeinek óriási tömege, melyre fegyvert a nyomor nyújtott, Telve az ország égbekiáltó jajokkal és keservekkel! Napról-napra halljuk, olvassuk az egyes társadalmi osztályok békétlenkedését, forrongását.

Minden társadalmi osztályok tömörülni igyekeznek, számítva arra, hogy a tömeg kívánsága a kormány részéről jobban lesz meghallgatva, a munkásosztály már rég szervezkedett, de nem igen lett bajaiknak segítve. A kisiparosok most szervezkednek ország-szerte a „kisiparosok országos szövetsége” keretében. Mindenfelé az országban mozgalmat indítanak helyzetük javítása érdekében. Legujabban pedig az állami tisztviselők, köztük a vasuti tisztviselők is országosan mozgolódnak.

És nem ítéhetjük el sem a kisiparosok, sem pedig az állami tisztviselők moz-

golódását. Ha czélt akarnak elérni és a kormányt orvoslásra akarják bírni, akkor jól teszik, ha minden helyen csatlakoznak a mozgalomhoz s közös érdekükben segítik saját testvéreiket. Mert ugyan ki hallja meg a mindennapi életnek kenyér utáni nagy és lármás küzdelmében egy kétségbeesettnek hangját? Ki veszi észre, egy ember halálküzdelmét a toronymagasságig verődő habok közt?

Ép ezért tömörülni kell, hogy az élet viszontagságaival szembeszállhassunk. Ha egy egyén emeli fel szavát, az még az országra nézve nem bír súlylyal, de ha az egyénektől alkotott tömeg súlyt ad fellépésének s követeli, hogy meghallgassák, az már félelmetes az ország jólétére nézve. Mert ha a tömeg a maga szükséglete szerinti méltányos jogokat akarja és kéri, annak erkölcsi alapja van és ügyük vesztett nem lehet. Amely követeléseknek pedig van erkölcsi alapja, azok emberi jog szerint elvitázhatatlanok és rokonszenvre érdemesek.

A zászló, a melyen ezen emberi jog szerinti követelések vannak felírva, az tiszta és becülésre méltó a társadalom és kormány részéről egyaránt.

A kisiparosok és állami tisztviselők tehát jogosan tüzték ki zászlójukat, hogy azok gyülekezzenek mögéje, akik egygyé és erőssé akarnak lenni az elérhető czélok felé vagy tisztességes, komoly, férfias törekvésben. És ha e zászló körüli békés küzdelem, vértelen harc fog folyni az egyesnek és az összességnek érdekeiért, úgy az áldás nem fog elmaradni.

A magyar társadalomnak, a kormánynak azonosítani kell magukat a küzdők létérdekeivel, hogy míg egyrészt — a szocializmus meggátlása czéljából — odasegítsék őket a méltányosan elérhető jogok és előnyök földjére, addig másrészt örködjenek a fölött, hogy meggondolatlan, félrevezetés ne készítse őket igazságtalan, erőszakos tettekre.

Vegye kezébe tehát az ügyet a kormány, s járjon közbe, hogy minden nagyobb forrongás és vér folyás nélkül haladhasson e sokat szenvedett haza azokon az utakon, melyeken ezer éve halad a boldogulás jóléte felé.

NAPI HIREK.

Kossuth Lajosné menekülése az országból.

Mai tárczánkra, melynek folytatása következik, különösen felhívjuk olvasóink figyelmét. Eme »menekülés« című, történeti, elbeszélésben a 48/9-es idők kiváló kutatója, a ragyogó hazafias tolu veterán író, Csorvássy István nagyszalontai ügyvéd, a Kossuth-párt kiváló vezető embere, a szalontai Kossuth-szobor bizottság volt lelkes és fáradhatatlan elnöke írta meg, a magyarországi kormányzó, Kossuthné Meszlényi Teréziának menekülését a letiport és az osztrák hóhérok által gyötört Magyarországból. E hivatottan, nagy szeretettel és amaz idők teljes, hű ismeretével megírott hazafias elbeszélés bizonyára szélesebb körben feltűnést fog kelteni.

Tóth András ezüst koszoruja.

A hálás szalontaiak szépen tüntették ki Tóth András debreczeni szobrász művészsünet, hogy Kossuth-szobrát oly mesterileg alkotta meg. A szalontai Kossuth-szobor bizottság remek ezüst babér koszorúval jutalmazta a kiváló mester érdemeit és nagy tehetségét. Ez ezüst koszorú babérlevelekből font koszorút mutat. A levelekre a bizottság tagjainak neve van felvéve. Csorvássy István bizottsági elnök, Molnár József alelnök Bondár Ferencz pénztárnok, Balogh László orsz. képviselő, és a többi bizottsági tagok neve ezen ajánló sorokkal: „Tóth Andrásnak a Kossuth szobor bizottság. Nagyszalonta 1901. jun. 30.”

A szerkesztőségéből.

Lőw József lapunk segédszerkesztője Szegedre utazott, hol, párbajbüntetés miatt, bevonul az államfogházba.

A központi temető ügye.

A központi temető rendezésének ügye a város egyik tengeri kigyóját képezi. Évek előtt vették tervbe, hogy Debreczenben központi temetőt létesítenek. A tervek már három év előtt elkészültek, bizottságok, közgyűlés is letárgyalta, elfogadta s a közgyűlés bizottságot küldött ki a további munkálatok elkészítésére. Ennek a bizottságnak a feladata lett volna, hogy a különböző vallásfelekezetek felkérendő kiküldötteivel tárgyaljon s végleg megállapítsák a központi temető miként való létesítésének ügyét. Mióta ez a határozat meghozatott, kerek három esztendő telt el. Azóta alszik a központi temető létesítésének ügye. Senki sem tudja, mi lesz ezzel a fontos kérdéssel, nem tudni, felkérték-e az egyházakat, nevezzék meg kiküldötteiket, s ha igen, megnevezték-e már s akkor meg mi okozza a késedelmet, miért nem tárgyal a bizottság? Az illetékes körök figyelmét felhívjuk a központi temető létesítésének ügyére, mert ha így munkálkodnak, papiroson lesz ugyan, de valóságban csak a jövő században létesülhet a központi temető.

Rövid krónikák a XX-ik századból.

A folyóban keresztelők szektája, a baptisták szaporodnak az országban, Aradon, szombaton tizennyolcz uj hivatottak föl az ő különös, ismeretes keresztelési szertartásokkal. A szertartás a városi ingyentüdőben, a Maros vizében ment végbe. Hornya Mihály nagyváradi baptista előjáró, kit baptisták püspökének is neveztek, végezte a cerimóniát. Előbb a parton, nagy sokaság jel enléteben kegyes predikációt tartott, azután fekete reverendát vett föl s a fehérbe öltözött férfiakat és nőket az előirt cerimónia szerint megfürdette és megkeresztelte a Marosban. A keresztelő után, a melyet a kíváncsiak nagy serege nézett, végül a baptisták aradi közép-utca 17. szám alatti imaházban istentisztelet volt.

Egyre jár a hire annak, hogy Balaton-Füredet a Szent-Benedek rend eladni szándékozik, sőt már hire járt, hogy el is adta. A tény az, a rend szívesen eladná Füredet, ha alkalmas vevőt talál rá. Csakhogy

ehhez sok minden kell. A rendnek sok és terhes kiváltságokat kellene, hogy biztosítson a vevő. Azonkívül az ár maga is igen magas s ami fő, a vevő csak az üzlet lebonyolítása után tekinthetné meg az üzleti könyveket. Ezek a körülmények teszik nehezzé és kétségesse Füred eladását, pedig Füred eladása magára Füredre nézve is létkérdés.

A „Magyarságból“ olvassuk: Sokak körében feltűnést keltett, hogy a múlt héten a szombathelyi 1859—66-iki harczosok emlékünnepevényének vacsoráján, Reiszig Ede főispán nem mondta el a szokásos felköszöntőt a királyra. Az elmaradt felköszöntőnek — a tudósítás szerint — igen egyszerű oka van. A főispán el akarta a felköszöntőt mondani, de az ünnepélyen megjelent 19. gyalogezred zenekarának karmestere kijelentette, hogy neki kötelessége a felköszöntő után a Gotterhaltet eljátszani. Mivel a főispán tudta, hogy a Gotterhalte eljátszása veszedelmes incidensnek szülőanyja lehet, amelyekért kellemetlen lenne a felelősséget elvállalnia, lemondott az egész felköszöntőről. Így hát a szombathelyi katonáünnep nem hallotta az egyszer a „mi nótánkat.“

Brassó város zöldszász képviselőt választott.

Eddig mérsékelt szász képviselője volt, ujabban azonban annyi zöld magyar tűnt fel a képviselőházban, hogy egy zöld szász csak jól érezheti magát a társaságukban.

Egy ösmert államférfi következő mondatát kolportálják most többfelé:

— Az antiszemitizmus olyan, mint a francia nyelv némely szavában az „r“-betű. Nem mondják ki, de mindenki tudja, hogy ott van a szó végén. Mert aki mégis kimondja, arról bizonyos, hogy . . . nem jól beszél francziául.

Abauj-Torna vármegye Miglécz községének lakosságát egy csodaszűz megjelenése tartja most izgatottságban. Egy odaváló parasztnak 10 éves leánya erősen állítja, hogy ott egy kamrában, csodálatos égi fényvel környezve megjelent szűz Mária. Minthogy az egész csak fantázia szüleménye, a közigazgatási hatóság részéről megjelent a színhelyen Fáy Soma tb. főszolgabíró több csendőrrel és Tomeskó János enyiczkei esperes plébános, hogy a hívőket megnyugtassák. A leányt egyelőre megfigyelés alá vették.

Győr községében történt meg ez a furesa história, ahol annyi a bankó, hogy immár a sertés is avval él. A dolog története a következő: Péter Jánosnak hívják azt a derék győrvári lakost, aki a felesége tudtán kívül, egy kis nemzeti alapot létesített, hogy hát néhanapján odajárulhasson a söntés szomszédságában terpeszkedő kecskelábu asztalhoz s vigadhassék hébe-hóba pénz-pazarlást illető prédikációk és szóbeli fenyték nélkül, aminek alkalmazását Péter Jánosné asszony a világeért sem mulasztaná el. Ezt a nemzeti alapot János gazda a szalma zsákban tartotta, s csak akkor járt rá, a mikor megszomjuhozott. — Történt azonban június hó 22-én, hogy Péter Jánosné asszony friss szalmával óhajtott megfőzni a szalma zsákot, a régít pedig alomként a sertésolba alkalmazta a koremszati alappal egyetemben! János gazda a tüzhelyéhez megérkezvén, eleinte le volt sujtva a katasztrófa nagysága által, aztán egész háznépétől együtt arra vetette magát, hogy netalán megtalálna a bankókat az alom közt. A többször említett alap 2 drb. 10 forintos és 2 drb. 5 forintos bankóból állott. Egész na-

pen át folytatott kutatás után csakugyan sikerült 2 drb. 10 fortosnak és 1 drb. ötforintosnak szárandó roncseit összeszedni, de 1 drb. 5 forintos teljesen elnyelt a Péterék sertése. Szó volt arról, hogy fel kéne a kárteknony állapotot hajtani, de az eredmény bizonytalannak látszott, hát csak eltekintettek ettől a tervtől. — A község előjárósága a következő bizonyítványt állította ki az esetről:

Községi bizonyítvány.

Győrvár község alulírt előjárósága által ezennel hivatalosan bizonyítatik, hogy Péter János győrvári lakosnak folyó évi június hó 22-én saját sertése ké: darab 10 forintos és 1 darab 5 forintos bankjegyet széj jel, illetve darabokra marzangolt. Miért is azok beváltása az előjáróság részéről véleményeztetik.

Miről kiadtuk ezen, községünk hivatalos pecsétjével megerősített bizonyítványunkat.

Kelt Győrvárott, 1901. június 25-én.

Benes József h. b. ró. Németh Mihály bír. Varga József esküdt.

Ezzel felfegyverkezve, valamint az 50 korona értékű szétronsolt bankjegyekkel, Péter János urunk Szombathelyre rándult. hol az adóhivatalban beváltotta őket: 44 koronáért.

Nagy dolgokra jött rá a munkácsi rendőrség. Világrengető ujdonságra, ugyanis azt tapasztalta, hogy a munkácsi szőke és barna kasszatündérek nemcsak konyakot, likőrt adnak a vendégeknek, hanem nem haragusznak meg egy-egy futó csókért, egy-egy dévaj ölelésért. Persze csodálatosabb volna, ha az ellenkezőt tapasztalná a munkácsi rendőrség. De hát a rend legyen rend, s így a rendőrség utasította az összes alkalmazottait, hogy álljanak résen, s figyeljenek. Mivel pedig az ilyesmi igen személyes és diszkrét természetű dolog, valószínű, hogy a megbízás azt is elő írja, hogy a rendőrurak miképp ellenőrizzék a csókot és ölelést, s esetleg titokban maguk álljanak be csinytevőnek, hogy bizonyítani lehessen a bünt. Ime így virradt fel a munkácsi rendőrökre a gyönyörök ezeregy éjszakája.

Hír a kiadóhivatalból

Kronovitz Ignác, lapkiadóhivatalunk társfőnöke, egészsége helyreállítása végett, Pöstyén fürdőbe utazott.

Ünnep a petri erdőben.

Biharmegye egyik bájos vidékén Monos-Petriben a régi és most ismét királyi ki kitüntetésben részesült Klobusitzky-család uradalmában, mint levelezőnk írja, vasárnap fényes ünnepség volt. Künn, a mese-szerűen szép erdőben Klobusitzky László védnöksége alatt a közeli vidék előkelőségének részvétele mellett nyári ünnepélyt rendeztek, hogy jövedelméből Monos-Petri községben tűzoltóságot szervezhessenek. Biharmegye jóformán minden részéből képviselve volt. Közjegyzők, bírák, ügyvédek, orvosok, a pénzügyi igazgató, sőt Budapestről is jöttek előkelő vendégek. Az erdő felzárkózva volt ez alkalomra, a gazdag szántóföldek kocsiján beláthatlan sora rohogott a fogatoknak, kocsiknak, szekereknek. A sírkertben oroszánrésze volt az időközben megbetegedett védnök atyjának és fivérének: Klobusitzky Béla és Tibornak, akik úgy erkölcsileg, mint anyagilag áldo-

zatkészséggel támogatták az ügyet. A gondos és fárasztó rendezés Dobozy Mihály Maros-Petri jegyzőjének érdeme. — Nagy meglepetést okozott egy zenekar, melyet Balogh János margittai kis gazda szervezett, margittai egyszerű földmivesekből.

Jelen voltak asszonyok: Adelsberger Gyuláné, Bonyi Adorjáné, Boros Vilmosné, Boruzs Sándorné, dr. Buder Ferenczné, Dávidházy Jánosné, Dobozy Mihályné, Drenyák Zoltáné, özvegy Fenyődy Józsefné, Gerlach Mihályné Horváth Istvánné, Kovács Gáborné, Lichtmann Menyhértné, Mátray Árpádné, Mandel Béniné, özvegy Morvay Tihamérné, Nyisztor Alajosné, Sárossy Károlyné, dr. Sugár Bertalané, Szathmáry Jánosné, Szilágyi Zsigmondné, Tornyay Béláné, Zakar Kálmáné. Leányok: Bonyi Ilona és Elza, Boruzs Ilona, Csipkés Olga, Dobozy Irén, Gerlach Irén, Kovács Ilona, Kunics Erna és Mariska, Mandel Margitka, Morvay Sárka és Gabi Szathmáry Erzsike, Szkenyar Mariska, Szilágyi Margitka, Thury Zsuzsika és Zách Mariska.

Orvosi körökből.

Balkányi Emil dr. 4. ker. orvos holnap 5 hétig tartó szabadságra utazik. Távolléte alatt a kerületi orvosi teendőket dr. Szalay Béla th. ker. orvos. végzi.

Gáborjáni Szabó Kálmán gyásza.

Gyász levelet vettünk. Gáborjáni Szabó Kálmán és neje szül. Nagy Teréz és a kiterjedt család jelentik kedves kis fiuknak, a két hónapos Belának kora elhunytá. A kis halottat délután temették a Péterfia-utcai temetőbe.

Az agió és a számvevőség.

Debreczen város számvevői hivatalában igen sok a tisztviselő. Dolguk is van, hiszen Debreczen város háztartása ad is elég munkát. A sok dolog, különféle számadásokból azt lehetne következtetni, hogy azok az urak ott kitűnően tudnak számolni. Kiszámítják a kamatokat, a kamatos kamatokat, amin különben gyakran fennakadnak, no meg az árfolyam értéket is pontosan kiszámítják s el is könyvelik. Ugy kellene lenni, mert hiszen gyakran értékpapírokat s más olyan értékeket, mint pl. aranyakat is kapnak s természetes, mindezeket árfolyam érték szerint kell elszámolni. Rég nem kaphattak már olyan árfolyamos értékeket mert ha igen, az esetben nem okozhatott volna tegnap d. e. egy a házipénztárban, mint a számvevőségénél olyan galibát, zavarodást az a 3 drb. cs. és kir. arany melyet a posta hozott. A temesvári hadtest parancsnokság küldött ma ötpecsétetes levelet a polgármesteri hivatalhoz. 1034 korona volt benne, mit a városnak küldtek. Ezer korona papirpénz és 3 darab cs. és kir. 10 koronás arany. Az aranyokat azért küldték, mert ragaszkodtak a tanács feltételeihez, megfizették a 3 drb. arany megváltási díjat. A katonák azonban nem 10 koronába küldték az aranyokat, hanem felszámították az árfolyamértéket is. A pénzt beszállították a számvevőséghez, majd a házipénztárba, de elfogadni sehogyszem akarták, mert az nem 1034, hanem szerintök csak 1030 korona. Visszament a pénz hogy 1034 korona az, mert agió ér-

tékben küldték. Sehogysem akarták elfogadni a pénzt, mert hiszen ők agióval sohasem számoltak s elkönyvelni sem tudják, mert mégis csak 1030 koronát vettek ők át. A pénzt ugyan nagy nehezen átvették, de a könyvelésnél fennakadtak, mert nehezen megy az az agió számítás s ha agió értékkel könyvelik el az összeget, megeshetik, hogy az a kis 4 korona, ami szerintük hiányzik, nagy gabalyodást okozhat a város háztartásának egyensúlyában.

A königráti csata évforduló napja.

Ma július harmadikán nevezetes nap van. Ma van a harminczötödik évforduló napja a königráti vesztett csatának. Egy teljes nemzedék hunyt el azóta s csak a hosszú életűek vannak még életben azok közül, a kik 1866. július 3-ikát a csatatéren átélték. Maga a szerencsétlen fővezér, a magyar származású Benedek Lajos tábornagyszernagy egyenest a „császára“ parancsára lépett ezen végőhidra. E szomorú hős egyik példaképe az emberi halátlanságnak. Az ő kitüntetésekkel elhalmozott nevét, népszerűségét, magyar származását, protestáns voltát ravasz számításokkal használták föl, hogy immorális háborút valahogy erkölcsi alappal bírónak tüntessenek fel. Midőn pedig számításukkal felsültek, akkor bűnbaknak állították oda ezt az embert, aki politikájuknak nem volt részese, a ki könyves szemmel könyörgött, hogy muljék el tőle eme keserű pohár és végül is oly erős kényszernek engedve vette át a főhadvezérséget, mely elől kitérni nem lehetett. Midőn pedig megtörtént az előre látható szörnyű csapás, akkor haditörvényszék elé állították, meghurczolták, meggyalázták a hivatalos lapban közzétett oly kijelentéssel, mely szerint valakit büntetni ostobaságáért nem lehet. . . Ez a szomorú története a königráti szomorú hősnek, de ezenfelül a véres csatában 30 ezer magyar pusztult el. . . Nevezetes nap fordulója van ma. A magyar áldozatok sirjával együtt megásták a kényuralmi Ausztria sirját is.

Megkerült a szökött huszár.

A Debreczenben állomásozó Vilmos huszárezred egyik közlegénye Szentmihályi Lajos vasárnap éjjel nem tért vissza a kaszárnyába és a századparancsnokhoz intézett levelében azt írja, hogy szerelemből öngyilkos lesz. A századparancsnokság jelentést tett felettes hatóságának, amely nem tekintve Szentmihályi tettének gyengéd indokaira: őrjáratot küldött a keresésére. Ez a czirkálás azonban eredménytelen maradt. Ekkor a rendőrség segítségéhez fordultak. A rendőrség az éjjel el is fogta a szökevényt és bekísérte a rendőrség bünyügyi osztályához, honnét átkísérték a legényt az illetékes katonai hatósághoz.

Czégváltás.

Hegedüs Sándor, László Albert könyv és papirkereskedésének czégvezetője a mai

napon, mint társ belépett és az üzletet ezentul László Albert és társa czég alatt folytatják.

Esküvő.

Tihanyi József fogorvos ma délelőtt esküdött örök hűséget Kemény Klárikának, Kemény Mór dr. ügyvéd kedves leányának. A polgári esketést, melyet Oláh Imre anla-könyvvezető vezetett, déli 12 órakor az egyházi esketés követte a Deák Ferencz-utcai templomban, mikor is nagy közönség jelenlétében Krausz Vilmos főrabbi áldotta meg az új párt. Az új pár délután Schweiczba utazott.

A debreczeni zeneegylet hangversenyei.

A debreczeni zeneegylet, városunk eme ifju, sokatigéző kulturális egyesülete, az első szárnypróbálgatás nehézségein túl van. Működéséről és haladásáról a nagyközönségnek akarván beszámolni — ezentul minden szombaton, vasárnapon, esetleg ünnepponkon is, mindig este 8 órától kezdve hangversenyt tart Németh András „Debreczen“ városához czimzett jóhírű vendéglőjében (Piacz-utca. városházával szemközt), mely hangversenyekre a műpártoló közönség figyelmét felhívjuk. Belépő díj nincs.

A Zion egyleti tagok szives figyelmébe.

Beküldetett: Egyletünk eljárója betegsége következtében néhány hétre szabadsággal látott, hogy gyógyfürdőben egészségét helyreállíthassa. Távolléte alatt esedékes tagsági nyugták Schwarz M. L. ellenőr ur üzletében válthatók be. Tisztelettel kérjük tehát a fizetni öhajtó egyleti tagokat, hogy nyugták beváltása végett jelzett helyre fáradni sziveskedjenek. Kedvezményes fürdőjegyek az egyleti helyiség udvarában a ház-mesternél lesznek kaphatók.

Elveszett.

Egy női arany nyaklánc szivvel. A becsületes megtaláló jelentkezék Kle n Davidnál, Piacz-utca az Alföldi Takarékpénztár házában, a hol illő jutalomban részesül.

Dajna-Balog Bandi az Angolkirálynőben.

Hauer Bertalan az „Angol királynő“ vendéglőse átalakított csinos kerthelyiségét ma este nyitja meg. Hauer pompás ételek és italok mellett gondoskodik a közönség szórakozásáról is. Ma este Magyar Testvérek zenekara szolgáltatja a zenét s különös élvezetre van kilátásunk, mert Dajna Balogh Bandi, híres kisbögös, ki most tért haza világszerte utjából, művészi játékaival fogja gyönyörködtetni a közönséget, egyidejűleg bemutatja körútjában szerzett új darabjait.

Új czirkusz Debreczenben.

Az orfeumok hiányzanak ugyan a városból, de azért a szórakozásból kijut a közönségnek. Alig ment el az egyik czirkusz, már is jött helyette másik. Leó kitűnő czirkusza a héten kezdi meg előadásait a Széchenyi-u. végén felállított fedett czirkuszban. Leó 25 jól idomított lóval rendelkezik s nagy személyzete is van. Czirkusza mindenütt ahol csak megfordult kedveltségnek s nagy látogatottságnak örvendett. Ki tűnő első rendű tagokból áll társulata s az is felemlítésre méltó, hogy nő jockeja van.

Debreczeni rövid hírek.

A városi közigazgatás bizottsága pénteken dé után rendes havi gyűlést tart. Üres szalma cséplés. — **A rendőrség** június hónapban 47 bűnygyet, 292 kihagást és 310 rendőri bűnygyet intézett el. — **A va-**

suti kocsikban felejtett tárgyakat f. hó 12-én árverezik el délelőtt a vasúti allomáson. **A szegény** alap javára. — **A Collégium** két új tanerővel erősödött. Dr. SzereMLEY Sándor és Dr. CsüRÖS Ferencz ezek az újonnan megválasztott tanárok. **A városházán** is bekövetkezik a vakáció ideje. Ujabbán Komlóssy Arthur főjegyző, Körner Adolf tanácsnok és Bészler Károly árvaszéki elnök mennek hosszabb szabadságra. — **Egy elmebajos** asszony, Waszilly Jánosné cselédasszony öngyilkossági kísérletet követett el kedden délután a piacon. A főtrafikkal szembe eső lóczán késével összoszurkálta a testét. A kórházba szállították. — **A morgó- és társ utcazi** lakosoknak a szende gaztény is mefelelné, mert a város legtöbb utczaín — éjszaka — az egyiptomi sötétség uralkodik. Néhány utcza áldoznak itt is mindent, amint a többi abdera városban. Mellőzik az egyenletes fejlesztést. E néhány utcza most már villannyal fogják beragyogtatni. Legálább ily óhajokat fejez ki az egyik újság, hogy nem elég a gázgyár gáztartójának a bővítése, hanem a légszesz világitást a villamossal kell kiegészíteni. A villamos berendezés munkálatai csekély 700 ezer koronát igényelnének. De hát mi egy pótdados városnak? — **A csolnakázó** egylet taván humoros szandolin versenyt rendeznek. — Mindenesetre humoros lesz, ha a szandolinokat belefördítjük a hináros tóba. — **A Zion egylet** a saját helyiségében, ma délután 6 órakor ülést tart. — **A Szabados** József tanyai ember. fát galyazván, lezuhant a fáról. A gerinczesontját derékban ketté törte. Beszállították a kórházba. De az orvosok lemondtak minden reményről, így a szerencsétlent haza szállították az övéhez.

Az első Leánykiházásító Egyesület

m. sz. (Leány- és fiu-biztosító intézet.) Ez évi június hónapban 108 jutalékrész irattott be és nászjutalékok fejében 58.769 kor. 90 fillér fizettetett ki. 1901. január 1-től június 30 ig beirt összes jutalékrészek száma 6622 és a kifizetett nászjutalékok összege 273.630 korona 94 fillér. Debreczen és Hajdumegye vezérképviselője Baum Miksa Debreczen, Miklós u. 11. sz.

TÁVIRATOK.

Sándor király lemond a trónról.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, július 3.

Egy pétervári lap hiradása szerint Sándor szerb király neje tanácsára le akar mondani a trónról. Helyét egyik orosz nagyherczeg foglalná el; Sándor pedig évjáradékot kapna a czártól. Az egész hir valószínűleg a fenti lap kóholmánya.

Anarchista merénylet Vilmos német császár ellen.

— A „Debreczen“ eredeti távirata. —

Budapest, július 3.

Florenzából értesítették a rendőrséget, hogy onnan két elszánt anarchista indult Berlinbe, hogy a császár ellen merényletet kövessenek el. A rendőrség széleskörű intézkedéseket tett az anarchisták elfogatására. Nagyszámu detektivsereg figyel mindenfelé, hogy a veszedelmes vendégek el ne kerüljék a földi igazságszolgáltatást.

Póstyén

európai híres kényes iszapfürdőit a t. közönség külföldön is figyelembe ajánlunk. Specialitása: lokális iszapfürdői egyes testrészekre, melyek nagy jelentőséggel bírnak és a legsúlyosabb kóros esetekben is eredményesek. Ezen iszaptag fürdők hőfoka szabályozható s így a leggyengébb szervezetűeknél is ugyanazon gyógyhatással alkalmazhatók. Póstyén fürdő javallva van: csusz, köszvény, ischia, csonttörések stb. eseteinél, mely bántalmaknál csodálatos eredmények értek el. Rendelkeznek új és legelőkeltebb fürdőberendezésekkel, van színház, 2 zenekar, vill. világítás, penzió. Budapesttől közvetlen vonattal 1/2 óra alatt. Prospectust és bővebb értesítést szívesen ad a fürdőigazgatóság.

Innét-onnét.

— Julius 3. —

(Mádi Kovács hajdu származása.)

A ravatalon fekvő, lángeszű és nagy magyar szívű mádi Kovács György főtábornokról kevésbé ösmert vagy inkább tudomásom szerint — nem is ösmert érdekes származási adat, hogy ugyanis mádi Kovács gyökeres származásu hajdu. A szép hajdu földről és pedig Hajdu-Nánásról származtak el az elődei.

Nánáson ma is élnek a mádi Kovács nemesi hajdu család tagjai. Jóvérű, kemény magyarok. Ez a nánási család örizte a mádi Kovács család nemesi czimeres levelét és a család tagjaitól tudom, hogy elismervény elleneben ők adták át czimereslevelüket a boldogult mádi Kovács Györgynek, ő neki mint — akkor még — fiatal tisztnek előnyére szolgált a czimeres levél, melyet a nánási hajduatyjafiai, a velük adományozott jogok megszűnővén, csakis a kegyeletért öriztek a vasalt ládafiókban.

Mádi Kovács György később ország- és világszerte becsületet, hirt, előismerést szerzett — mint hadvezéri tehetség — a hajdu névnek, a nánási köznemesi család czimeres levelének; noha róla csak a beavatottak tudták, hogy a kiváló katona a szabadhajduk törzsökös nemzetségéből származik.

Az ő dicsőségének az aranyos sugarai megáradozzák tehát a hajdu nevet is. A kiváló magyar katona méltó arra, hogy emlékét, nevét a hajduk megőrizzék. A mai seregek legelső vezérévé emelkedett az egyszerű hajdusági köznemes.

(„Gyurka bácsi.”)

Olyan bakáktól hallottam, akik akkor szolgáltak oda Bécsbe, midőn mádi Kovács György ott generáliskodott. A magyar bakák valóságosan rajongtak ezért a kis, füstös cigányos tábornokért. A bécsi nagy gyakorló téren vagy bár a kaszárnyákban mindig felkereste a magyar bakákat és az édes magyar nyelven beszélgetett, tréfálkozott velük. Tudakolta a bajait, a hazai híreket és a neki tetsző peczkes, hetykén pedrett bajszu magyarbakától a borraivalót sem sajnálta.

— Fiaim! Fiúk! így szölgitotta magyar véreit, a bakákat, azok pedig generális

uramat, hogy néha még maga is meghalotta a háta mögött beszélgető bakák csoportjától. „Gyurka bácsinak“ hívták, becézgették.

(A balassa-gyarmati hős.)

Mert valódi hősvezér módjára viselte ő magát a sokat emlegetett gyakorlat napjai. Lángeszével és mesterileg megoldott haditervével úgy össze vissza törte a Lobkowitz hadtestét, a fegyverek gyilkos erőszaka nélkül is, hogy elzüllött, földrebukott előtte az. Magam is részt vettem e gyakorlaton és éppen Lobkowitz fővezérlete alatt küzdött, faradozott és menetelt az ezredem. Érezte e seregek a legkötöttebb fejű katonája is, hogy a lángeszű ellenfél intézkedéseivel a körülményeknek általa használt, reánk erőszakolt helyzetével szemben mást nem tehetünk, mint a mit megtettünk, tud nillik Lobkowitz uram az osztrák generálisok híres methodusa szerint hátrafelé „koncentrált“ a hadseregét. . . És ugy erkölcsileg, mint testileg megtört, kimerített bennünket a mádi Kovács hadvezéri lángesze. . . E gyönyörű, e reá nézve oly dicsőséges katonai műveletnél Bolla Kálmán segédkezett mellette, mint honvédhadosztály parancsnok. És ma? . . . Mádi Kovács György a ravatalon, Bolla Kálmán nyugdíjban. . . . A magyar nemzet törzsfájáról két gyönyörű, két hatalmas ág tört le.

nemes Portörő Kelemen.

IRODALOM.**Nagyszalontai emlék album.**

A nagyszalontai Kossuth-szobor leleplezésére emlék-albumot szerkesztett Csorvássy István szoborbizottsági elnök és a régi író gárda kiváló hazafias tagja. Ezen album remek gyűjteményéből ime itt közlünk néhány érdemes számot.

A magyar függetlenség eszméjét, több mint egy félszázadig. Kossuth Lajos testesítette meg; s a míg az ő emléke élni fog a magyar szívekben, a haza függetlensége iránti vágyódás is élni fog.

1901. május 14-én.

Kossuth Ferencz.

A vér nem válik vízé.

Nagy-Szalonta város érdemes közönsége magát tisztelte meg, midőn büszkesége, diszpolgára, Kossuth apánk szobrát saját filléreiből örökitette meg, hogy az utókor se feledje a nagyot, a hallhatatlant; hanem tanuljon tőle hazafiságot hazaszereztetet.

Abbázia, 1901. május 15.

Balogh László.

Manapság minék arról beszélni, vagy írni, — valyon agyunk mit gondol és szívünk mit érez?

Talán hogy kaczagjanak rajtunk, vagy szánakozzanak felettünk?

„A mostani idő csak kalendáriumi idő!”

Rigó Ferencz.

(A NAGYSZALONTAI KOSSUTH-SZOBORNÁL.)

E szoborhoz, — szobrodhoz — jövünk mi megdicsőült nagy szellem, küzdelmeink között ha lankadunk, új erőt meríteni szívünkbe; hogy a te némán is beszédes ajkadról bátorító szózatként hallhassuk! „Ne esüggedj nemzetem, hon- és szabadságszereteted, tiszta erkölcsöd megtart: századok ostromló viharai között is, ne hadd a hazaszeretet szent lángját kialudni szivedből, ápdold azt, mint ősid ezer éven át: akkor tied a jövő, tied a szabaddá lett haza.

Csorvássy István.

(KOSSUTH LAJOS.)

Tenger kiapadhat.
Kőszikla ledőlhet;
Sarkából az idő
Kidönti a földet;

Az ő igazsága
Rendületlenül áll meg:
Magyarok Istene,
Sirjában is áldd meg!

Benedek János.

Más nemzet, mely államot alkotva él, és kegyelettel áldozhat mártyrjai emlékének; szabadon koszoruzhatja meg nemzeti halottainak sirhalmát, s szabadon foglalhatja imába mindazok nevét, a kik érette s boldogságáért feláldozták életüket.

Csak a magyar nemzet az, mely állítólag államot alkotva él: és önzetlen, igaz magyarnak lennie még sem szabad. Nálunk a hazaárulást és a magyar gyilkolást megjutalmazták s az e fajta egyéneket — hogy semmi kifogásuk ne lehessen sorsuk ellen: — öreg napjaikra nyugdíjjal tisztelik meg.

A magyar szabadság hőseit és a magyar erények apostolait minden tartózkodás nélkül számúzhetik e hazából, vagy pedig vérpádra és bitófára hurcolhatják őket; még halóporaikban sem engesztelődnek ki irántok, hogy annál égrekiáltóbb legyen bűnhődésük a honszerelémért, mely legszenőbb erényök és imádatuk volt.

Te egyik legmeghatóbb bizonyítéka vagy mindezeknek. „Te a nemzeti hálátlan-ság égbekiáltó némasága“ . . . Kossuth Lajos szobra!

Dr. Király Péter.

Szünidőre.

A szünidőben még inkább szüksége van a fiatal lánynak az olvasmányra, a szórakoztatón, mulattató ujságra. Ez ujság a Magyar Lányoké. A mint az új negyed felhívásából olvassuk, hogy a szerkesztőségnek különös gondja lesz rá, hogy a lapot a nyári szünidő alatt még változatosabb a tartalomban, képekben még gazdagabbá tegye, s a mulattató olvasmányokon kívül nem téveszti szem elől a komolyabb irányú cikkeket sem, valamint a háztartás, kertészet, kézimunka, nevelés és mindenféle, a női foglalkozások körébe vágó közlemények gazdag tárházát nyújtja lapunk. Ajánljuk a legmelegebben ezt a lapot a fiatal leányok számára. Negyedévre 3 korona. Kiadóhivatal Buda-pestben, Andrassy ut 10. sz.

Olvasmány a szünidőre.

Vakáció idejében nincs jobb barátja, mulattatója a gyermekeknek az Én Ujságomnál. Az új negyede Lampérth Géza gyönyörű új művet írt. Az Én Ujságomnak,

melyben tanulságosan beszéli el két fiúnak kalandozását a Balaton vidékén. — Sebők Zsigmond közkívánságra Maczkó urat utaztatja az idén megint mulatságosabb módon — Gárdonyi Géza hol mesél; hol tudóskodik, mint Mindentudó Gergely, hol tréfál, mint nagyapó. — A szerkesztő bácsi ír dalt, apró történetet, mesét, köszöntőt, imádságot hazafias verset. Az *En Ujságom* ára: Negyedévre 2 korona. Kiadóhivatal, Budapest, Andrássy-ut 10. sz.

CSARNOK.

Egy iskolai kaland.

(Elbeszélés a régi debreczeni diákeletről.)

Irtta **Kuthy Lajos.** 4.

Lukács pedig kiugrék sebtében; de a menekvés áldozattal járt, mert a falpárkány mind lesodorta frak-gombjait, miket tegnap vart fel hitelben egy éhes szabó.

Falon kívül nyugodtan akasztá nyakába a bundát, mert jól tudá, miként Ugrancs pajtás, haszonszolgálatért ágyába rendelen-di a dárdást, hogy ha Czirmos újra visítálna, ne legyen üres; mert hatszáz le-gényt fejenként megnézni képtelenség lenne.

Jó hitében gyorsan neki indult, s eszméit Marcsára szökkenté, midőn:

— Hová kutyagol domine? — kiálta utána Czirmos, ki a felnyitott portán őt megfozni jött.

Lukács nem felelt; de allegretto neki iramlék, félre érte a diplomatikus czimeket, miket az esküdt utána szórt.

Midőn jól behaladt a távol homályába, maestro ballagott, s röviden megvigasztalá magát:

— Nem ismert meg, — ugymond; — s ha igen, majd elkápszálom, úgy is tudom hová jár forró pogácsára.

A városban kórházi csend volt, s holdtalan sötét. Sötét mondom, mert az utczát ugyan senki fiának ki nem világíták. Hurczoljon lámpát ki nem akar verembe esni.

Csak a toronyörnél égett beteges olajmécs, mely reszkető fényszárazakat festett a kormos ablakra.

— Reményem azon módon gyuladt, — megjegyzé Lukács ur; — hajh de a torony magas, ha leesem, nyakam kitörök. Az mégsem, igazítá magát, csak szerelmémé; de ha szerelmémé kitörök, miért nekem a magam nyaka?

Elméletiben fejét csillagvizsgálói állásban vitte, s úgy neki ment egy izmos czölöpnek, mely a gyalogutat szekerektől védte, hogy aya meglódult.

— Fa-bakter, a ki vagy . . . ! — morrantá fogszorító dühvel; de a sorssal hamar kibékült, mert nagy a pályadíj, mely e gyalogversenyre várt. És ha Jason hajótört az arany gyapjuért, miért panaszkod-jék ő, holott feje sem tört be.

— Mennyi baj, küzdelem és veszély! Csak el ne késném. Oh mint vár, mint két-kedik, mint sir azóta.

Egy utca-sarkon zene ütö fülét. Két szomorú cigány dolgozott czimbalom s egy száll trombitával. Borbélyegény ada szerenadót a dulcineának. Jasonnak Orpheus lantolt, az aranygyapjas utban; nekem két cigány!

Majd egy malom mellett vitte el utja, mely alatt egy pár független hölgye vett észálást a köztársaságnak. Lukács megemlé-kezik Jason lemnusi asszonyairól, de állapotás nélkül tovább vitte bundáját, „Per varios casus” ugymond sat.

Már közel volt a siket zughoz, melyben e czelebris éj tündére lakozék, de a szegletház tövében egy fehér jelenet kísért-ve terjedt el, melyre Lukács lovag haja fel-állott.

— Hah! mostohám árnya-e mely mi-ként a bűvös vadászbán. fiát megóvni jött? vagy amaz ósanya akarja velem elhítni, hogy Jaromir vagyok? — de a tapasztalás hamar megtanítá, hogy a vélt lélek nem egyébb, mint egy juhász-kutyája, mely ittas gazdáját őrzé a fagyón.

— Utam el van állva, mit tegyek? ha moczezanok, e négy lábu strázsa go-rombáskodik. Ugyan minő fogport használ hogy oly fehérek gyilkos agyarai? Pisz pisz Bodri! . . . ide Körmösi! . . . juhoz Bodri! . . . pisz pisz Körmösi! — szóla enyelegve, de nyájaskodása mit sem tön. A kuvasz oly dühösen védte a sikátor száját, mint a colchisi sárkány. Mit volt mit tenni, egy távol utczára kelle kerülnie, s tovább gyalogolt az irgalmat nem ismerő rögök élein.

— Most tul vagyok minden argonau-tai vészen, mit kissé jobb politia mind elhárít vala; csak a kivított bárány boldog birtoka vár. Oh mint megérdemlem; mily méltán lesz enyim az éj öröme.

Közeledtével gyertyavilágot vön észre a ház ablakában . . .

— Értem viraszt! tehetne e máskép? hiszen úgy szeret. Oh mint eped, oh mint sinlödik. Megyek, megyek; repül a kék madár. Viszem, viszem lelkednek a részét; ugys olyan szívünk, mint a ketté vágott alma, melynek egyik fele a másik nélkül nem egész.

A sors úgy akarta, hogy a Puskás-ház-nál akkor nap dísznót öltek, Midőn ablak-hoz ért Dongódy, asztalnál lelé a háznepet.

— Esznek! ah mi boldogság. Mariska asztalvégen szembe velem. Ülhetett volna-e más hová? A sinai tábor nem nézne oly oly buzgón a csipkebokorra, minj én ő reá.

A ház előtt egy olajfa volt, s rajta tövéhez közel csonka ág. Lukács erre állott, hogy a magaska ablakba kényére könyököl-hessen. A szél fokoként támadt, s a fa galyát ablakhoz ütö. A leány oda tekinté; de persze mit sem látott.

— Ah mint keres, mint néz utánam, itt vagyok, itt van engedelmes hived; vár lak, török, hervadok és fázom. Fázok Mariska, de nem panaszklok, mert qui cupit optatam, stb: a ki kinesre vágyik, sokat ázik-fázik.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Az angol lópanama.

(A magyar lótenyésztés rovására.)

Ha Kinában valahonnan téglá esik le, az is magyar ember fejére esik s ha Dél-Afrikában ló hull el, azt is a magyar állat-tenyésztés sinyli meg. Bizony közel voltunk ahhoz, hogy lótenyésztésünket néhány lelki-ismeretlen ember panamája miatt az egész világ leszólja.

Vagy három hét óta másról sem beszéltek a külföldön, mint arról a botrányos panamáról, amelyet a délafrikai harcztér számára lovat vásárló angol tiszték egy-két lókupeczezel szövetkezve Bécsben elkövet-tek. Mikor kitünt a turpisság, a horgon akadt ludasok nem tudtak védelmükre mást fel-hozni, mint hogy nem ők tehetnek róla, hogy a magyar lovak olyan rosszak. Szóval a saját bőrük megvédelmezése céljából le-csőpülték a magyar lótenyésztést.

És hazugságukat már majdnem kész-pénznek vették Angolországban és az egész külföldön is. Hogy a lótenyésztésben velünk konkurráló államok bizonyos kárörömmel még tódították is e rágalmakat, az természetes.

De végre mégis felülkerekedett az igazság s úgy az Angolországban megindított vizsgálat eddigi adatai, mint a délafrikai harcztérről érkezett jelentések fényesen rehabilitálták lótenyésztésünket. Kitünt s most már hivatalos adatok alapján még a versenyalamok is kezdik hinni, hogy a fenforgó esetben nem magyar lópanamáról, hanem angol katonai panamáról van szó.

Az ügy ugyanis újra az angol alsó-ház elé került s majdnem három órai vitát provokált.

A szennyest Norton kapitány kezdte mosni, aki felhozta, hogy a lovaknak eskatonáknak csak a szállítása Dél-Afrikába több mint 600 koronába került. A lóvásárlással megbízott tiszték ebből tekintélyes összeget vágtag zsebre illetéktelen haszon gyanánt.

Labouchere is élesen hangsúlyozta, hogy a vásárlással megbízott tiszték nagy visszaéléseket követtek el. Hauser Lipót ló-kereskedőtől 15.000 lovat vásároltak; átlag 750 koronát fizettek olyan lovakért, melyek a kereskedőnek átlag 160—250 koronába kerültek, úgy, hogy az illető itt vagy három millió koronát nyert.

Egy másik szónok, sir Maple, felhozta, hogy a bevásárlók 40—50.000 font sterlinget, több mint egy millió koronát kaptak. Az eredmény pedig az volt, hogy a szállított lovak rosszasa miatt sok ezer angol katoná veszett oda, aki jó állapotban levő paripákon győzhetett volna.

A kormány részéről lord Stanley és sir Brodrick igyekezett az angol tiszteket megvédeni.

Arra hivatkoztak, hogy a vádak nem elég pozitívek; hogy a felmutatott levelek egyikének a szerzője „tiltakozott a levele felhasználása ellen”, egy másik levél szerzője eltagadta a szerzőséget, egy harmadik levél még 1898 végéről való. De elismerték, hogy szigorú vizsgálatot kellett indítaniok és megígérték, hogy a bűnösökkel szigoruan fognak elbánni.

Lord Stanley ezenfelül kijelentette, hogy a lovak állapotá tekintetében a vizsgálat eredménye sokkal (infinitely) kedvezőbb, mint ahogy itt állították.

A magyar lótenyésztés jó hírét ketten is védték. Az egyik ellenzéki szónok, sir Maple felhozta, hogy a magyar kormány felajánlotta a szolgálatait, amelyek mellett lehetővé vált volna az angol hadsereg számára 10.000 válogatott lovat beszerezni. Főlemlítette továbbá, hogy számos magyar tenyésztő kínált kitünő lovakat, de nem tudtak hozzáférni a vásárló angol tisztékhez.

A kormányt védő szónokok közül pedig sir Crossley szolgáltatott igazságot a magyar lovaknak, elismerte, hogy bizony sok „indifferens” ló került Dél-Afrikába: de hozzátette, hogy a magyar lovak csakhamar kiheverték a hosszú tengeri ut fáradalmait, jobbaknak bizonyultak a tekszaszi lovaknál és óriási munkát végeztek.

Ezzel tehát a panama-hajsza sulypontja áthelyeztetett oda, ahol tényleg van, az angol kormány megbízottak illetéktelen vagyongyűjtési törekvéseire. A vizsgálat még folyik és meg vagyunk róla győződve, hogy a bűnösök mind a bíróság elé kerülnek. Ezt a magyar kormánynak is a legvégsőig szorgalmaznia kell, mert egy gazdasági ágnak megrágalmazása folytán Magyarországnak nagyobb kára lehet, mint amekkora Angolországot érte annak a néhány millió-nak az elpanamázása révén.

Nyilttér.**Selymet csak első osztályú**

gyártmányt tessék venni méter vagy vég-számmra a legolesőbb nagybani árakban.

Magánfeleknek postadíj és vámmentes szétküldés. Rendkívül nagy választék a legújabb mintákból. fehér, fekete vagy színes fajokban. Ezernyi elismerő levelek. Minták bérmentve. Sveicba kétszeres levélbélyeg szükséges. 2 5.

Union selyemszövőgyár

Adolf Grieder & Cie Zürich (Schweiz.)

kir. udv. szállítók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

10 szóig 40 fillér. azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Ebesi ártézi víz a legjobb legegészesegesebb üdítő ital. Kapható minden fűszerüzletben, kávéházak és vendéglőkben. Főraktár: Piacz-u. 7. sz.

Szőlőkert jókarban jó lakóházzal eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Nagy Block naptárak,

rendkívül praktikusak 1901. évre 40 krért kaphatók kiadóhivatalunkban.

Szép bajusz nyerhető rövid időn a híres „Hajduságpedró” használata által. Egy doboz 40 fillér. Kapható Debreczenben **Tóth Béla** gyógyszerárában, valamint a készítő **Grósz Nagy Ferencz** gyógyszerésznél H.-Szoboszlón.

Tanulóul jó családból való fiu felvétetik **Kovács Gyula** vasüzletében.

Érmelléki Nagykágyai hegyi bor Kiss Albert szőlőbirtokos terméséből literjé 38 krért árusítja Váray János (Rákóczi) Meszena-u. 1 sz. 50 literen felüli mennyiségben is megrendelhető hektiként 28 frt.

Czimeket

közül ajánlatok megtevésére, az összes országokban létező bármely foglalkozáshoz tartozó egyénekről a nemzetközi czimiroda

Josef Rosenzweig & Söhne Bécs I.
Bäckerstrasse 3. Interurb. Telef. 8155.
Prosp. ingyen.

Eladó

fiatal Szent-Bernhardi **kutyák**, a legnagyobb díjjal kitüntetett szülőkötől, dbrként 40 frtért, továbbá eladó „Zesar II. von Biel”, mely 8 első díjat és a bpesti győzelmi díjat nyerte, 350 frtért. — **Josef Kravayna, in Pettau, Stajer.**

Az ország leghíresebb kisbögőse

DAJNA BANDI

A MESSZE IDEGENBŐL HAZA ÉRKEZVÉN

ma, azaz szerdán este

az „Angol királynő” remekül berendezett udvarkert helyiségének

ünnepélyes megnyitására

a **Magyari Testvérek** kitünő zenekara közreműködése mellett

hangversenyez.

Választékos étlap, tisztán kezelt homoki borok, friss csapolású sör és a legfigyelmesebb kiszolgálásról kezeskedik

Tisztelettel

HAUER BERTALAN.

Alólirott, magyarati szőlőjének termését kismértékben is ($\frac{1}{2}$ hektolitertől feljebb) az alanti árakon árusítja:

1898-iki szemelt hektolit. ként	80 kor
1889-iki	45 „
1900-iki	50 „

Kívánatra mintával szívesen szolgál

Bejczy Árpád

áll. szakiskolai tanár Aradon.

Gyümölcs-, főzelék és huskonservákat,

aszalt főzeléket ajánl a legjobb minőségben az

„Első Kecskeméti Conservgyár”
Kecskeméten

Árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Felhívás.

Intézetünk 120—1. 143—7. 150. 169. 249. 258—9. 261—2. 267. 294—303. 329—30. 336. 346—70. 403—9. 501—11. 551—70. 601—10. 732. 875—9. 895. 910—1. 913. 966. 988—9. számú részvényeinek tulajdonosait ezennel felhívjuk, hogy a mult évi közgyűlésünk határozata szerinti 50 korona újbefizetési összeget 6%, illetve folyó évi április 1-től 8% késedelmi kamataival együtt vagy pénztárunknál, vagy a debreczeni ipar- és kereskedelmi banknál legkésőbb f. évi december hó 1-ső napjáig befizetni szíveskedjenek, minthogy ellenesetben kénytelenek lennénk azon részvényt, melyre fenti határidőig befizetés nem teljesítették, alapszabályaink értelmében érvénytelennek nyilvánítani s helyette ugyanazon szám alatt új részvényt kibocsátani és eladni.

B.-Ujváros, 1901. június 24.

A b.-ujvárosi takarékpénztár igazgatósága.

Üzleti könyvek,

csinos kiállításban, erős kötésben, igen jutányosan kaphatók

Hoffmann és Kronovitz

könyvnyomdájában.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostával szemben.